

Sprawa C-337/05

Komisja Wspólnot Europejskich przeciwko Republice Włoskiej

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego — Zamówienia publiczne na dostawy — Dyrektywy 77/62/EWG i 93/36/EWG — Udzielanie zamówień publicznych bez uprzedniej publikacji ogłoszenia — Brak zastosowania postępowania przetargowego — Helikoptery „Agusta” i „Agusta Bell”

Opinia rzecznika generalnego J. Mazáka przedstawiona w dniu 10 lipca 2007 r. I - 2176

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 8 kwietnia 2008 r. I - 2195

Streszczenie wyroku

1. *Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego — Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi — Wezwanie do usunięcia uchybienia (art. 226 WE)*

2. *Zbliżanie ustawodawstw — Procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy — Dyrektywa 93/36 — Odstępstwa od ogólnych zasad — Ścisła wykładnia*
(dyrektywa Rady 93/36, art. 6 ust. 2, 3)
3. *Zbliżanie ustawodawstw — Procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy — Dyrektywy 77/62 i 93/36 — Udzielanie zamówień*
(dyrektywy: 93/36; 77/62)

1. W postępowaniu poprzedzającym wniesienie skargi w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, o ile uzasadniona opinia, o której mowa w art. 226 WE, powinna przedstawiać w sposób spójny i szczegółowy powody, dla których Komisja uznała, że zainteresowane państwo uchybiło jednemu z zobowiązań ciężących na nim na mocy traktatu, o tyle wezwanie do usunięcia uchybienia nie jest poddane tak ścisłym wymogom w zakresie precyzji, jak ma to miejsce w przypadku uzasadnionej opinii, bowiem może ono jedynie formułować krótkie, wstępne streszczenie zarzutów.

(por. pkt 23)

i może być stosowana jedynie w wymienionych w sposób wyczerpujący przypadkach. W tym kontekście art. 6 ust. 2 i 3 tej dyrektywy wylicza enumeratywnie i w sposób wyraźny jedyne wyjątki, w przypadku których dopuszcza się zastosowanie procedury negocjacyjnej. Odstępstwa bowiem od zasad służących zapewnieniu skuteczności praw, jakie traktat przyznaje w zakresie zamówień publicznych, należy interpretować ściśle. Państwom członkowskim nie wolno zatem dopuszczać stosowania procedury negocjacyjnej w przypadkach nieprzewidzianych w dyrektywie 93/36 ani dodawać nowych warunków w przypadkach wyraźnie w niej przewidzianych w sposób, który powodowałby ułatwienie stosowania takiej procedury. Ponadto na osobie, która zamierza powołać się na wyjątek, spoczywa ciężar dowodu, że rzeczywiście zaistniały wyjątkowe okoliczności uzasadniające zastosowanie tego wyjątku.

2. Z motywu dwunastego dyrektywy 93/36 koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy wynika w szczególności, że procedura negocjacyjna ma charakter wyjątkowy

(por. pkt 56–58)

3. Uchybia zobowiązaniom, które na nią ciążą na mocy dyrektywy 93/36 koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy, zmienionej dyrektywą 97/52/, oraz wcześniej na mocy dyrektywy 77/62 koordynującej procedury udzielania zamówień publicznych na dostawy, zmienionej i uzupełnionej dyrektywą 80/767 i dyrektywą 88/295, państwo członkowskie, które przyjmuje praktykę, istniejącą od dawna i nadal stosowaną, polegającą na udzielaniu z wolnej ręki zamówień na dostawę helikopterów jednego z modeli krajowych zgodnie z zapotrzebowaniem szeregu wojskowych i cywilnych służb bez zastosowania jakiegokolwiek postępowania przetargowego, w szczególności nie przestrzegając procedur przewidzianych w tych dyrektywach.

Tego rodzaju praktyki nie można uzasadnić wystąpieniem stosunku „in house”, jeśli przedsiębiorstwo prywatne posiada choćby nawet mniejszościowy udział w kapitale zakładowym spółki produkującej te helikoptery, w której udziały ma także zainteresowana instytucja zamawiająca, tak że instytucja ta nie może sprawować nad tą spółką kontroli analogicznej do kontroli sprawowanej nad swoimi własnymi służbami.

Ponadto gdy chodzi o słuszne względy interesu narodowego, o których mowa w art. 296 WE oraz w art. 2 ust. 1 lit. b) dyrektywy 93/36, ze względu na to, że wskazane helikoptery są towarami podwójnego zastosowania, każde państwo członkowskie może, zgodnie z art. 296 ust. 1 lit. b) WE, podejmować środki, jakie uważa za konieczne, w celu ochrony podstawowych interesów swojego bezpieczeństwa, a które odnoszą się do produkcji lub handlu bronią, amunicją lub materiałami wojennymi, jednak pod warunkiem że te środki nie będą negatywnie wpływać na warunki konkurencji na wspólnym rynku w odniesieniu do produktów, które nie są przeznaczone wyłącznie do celów wojskowych. W konsekwencji dostawa sprzętu, którego użycie w celach wojskowych nie jest pewne, koniecznie powinna spełniać zasady udzielania zamówień publicznych. Dostawa helikopterów na rzecz służb wojskowych w celu użycia cywilnego powinna spełniać te same reguły.

(por. pkt 38–41, 46–49, 60; sentencja)